

Nuorttanaste
maksa ovta
kruvna jakko
dagast, blað
de dinggu-
juvvu juokke
poasttarappe
lutte.

Nuorttanaste
olgsboatta
guovte gérde
manost —
dam 15ad ja
dam 30ad
baieve juokke
manost.

Nuorttanaste

Bajasrakadus- ja čuvggitusbladde samidi.

»Gæča mon boådam farga«

»Leket maidai digis garvvasak.«

No. 15.

15ad August 1904.

6ad jakkodak.

Dak vilgges biktasak.

Okta Bonar sarnin.

Lasse oudeb nummari.

Goalmadassi: Gost læk dak Ib-mela basek, ja maid dakkek si?

1. Gost læk si? Si læk Ibme-la truono ondast. Maggar hærväs orromsage! Mi gonagas šloataid ædnam alde matta dam lagan læt? Maggar gudne, go mi alelassi oažžop čuožžot buok gonagasaki gonasa truono oudast. Ædnagak sist æi suittam miaidege go si dabe ædnam alde vagjolegje. Si legje vaivašak. Sist i läem datge, man vuollai si lifci mattan oaivesek sogjalattet. Muttomak sist legje suppijuvvum giddasaidi, ærak asse varrelegin ja ædnam-roggin. Mutto dal læk si oðða Jerusalem gavpugest. Dal læk si ače dalos, gost manga orromsaje læk, si læk gonaga-sa lokkamættom paladsain. Dal læk si ječa gonagasaki kruonoiguim oividæsek alde ja palmaiguim giedai siste Ibmel truono oudast. Maggar stuora, maggar arvedmættom, maggar audogaslaš nubbastus.

2. Maid dakkek si? Si balv-vacek Ibmel bæive ja ija su tem-pel siste. Si æi læk dušše gouaga-sak, mutto maidai papak nuftgo Mel-kisedek. Si læk alelassi Ibmel tem-pel siste øige vuolge si dobbe goas-sege olgs. (Alm. 3, 12). Si maid-nuk Ibmel alelassi. Si balvvalek su ija bæive, ja vel agalašvuottage orro sin mielast lème oadne su ramedet ja maidnot. Si æi læk nuftgo mi, guðek nuft farga vaibbat Ibmel balvvalæ-mest. Mi lavvip farga vaibbat Ibme-la maidnomest ja rokkadallamest sud-

nji. Mi vaibbat maidai bibala lokka-mest Mangasa mielast daida sodna-bæivve læt okta laitas ja gukkes bæi-ve. Muttomak æi gilla gultalet Ib-mel birra sardnoma ovta dimoge. Rokkadallet juo dadde, rakis lokkek, atte Ibmel addaši digjidi oðða miela, Kristusa miela, mi oapata aecet dam, mast dat æppeoskolaš batara, nama-lassi Ibmel basse datto ja særve-vuoda suina. Dam stuora vilgges joavko layla čuogja alelassi navt: »Basse, basse, basse læ dat Hærra Ibmel buokvægalaš, gutte læ, gutte læ ja gutte boattet galgga!« Mi arv-vedep dast, atte dak, guðek eccek mailme jo læk vaibbam Ibmel balv-valæmest, æi mange lakkai matte heivvit albmai. Lokke guoratala, lægo dust illo Ibmel sist.

Muttom ibmelbalolaš mišsonära, Daved Brainerd, gutte evangelium sardnedi Davve-Amerika Indianari gaskast, muittala ješ, atte go son rub-mašlažat vaibbam ferti vuoinadussi mannat, læi son morrašest damditi go son i mattam birgget nakkartaga, ja son oadðemes diti heittujuvvui rokka-dallamest Ibmelikko. Moft læ dui-na lokke rokkadusa harrai.

3. Ibmel assa sin særvest. Son, gutte truono alde čokka, čokke sin buokaid biras, dego okta ačče øck-kedes čokke su manaides su ječas birra. Si læk Hærra lakka alelassi. Si legje galle abmasak ja guossek dabe ædnam alde; mutto dal læk si sidast Ibmel lutte. Su hærväsvuoda si gæčadet, ja si læk devddujuvvum su rakisvuodast. Si oidnek su muo-ðoid ja su namina læ sin gallo alde. Igo dust, lokke lifci hallo boattet dam hærväsvuoda ædnami?

4. Man si dadde læk audogasak.

»Audogasak læk dak jabmek, guðek Hærra siste jabmek.« Sin vagjolus læ loappam. Dak boares dingak læk vassam. Dalvve læ maedda mannam, gæsse, dat agalaš gæsse læ boattam. Buok dat, mi bačča læi, maid si dabe ædnam alde ferttijegje gillat, muitek si dal dušše dego niego čaða, ja dat muitto sin audogasvuoda laseta, čala cælkka: »Si æi galga nælggot øige goikkat sat.« Dabe legje si davja nælges ja goikost; dabe legje si raše ja vaibbas. Mutto buok gillamušak læk dal vassam. Si læk boattam dam ælle Ibmel gavpugi, dam almalaš Je-rusalemi, mi dal læ sin audogas sida. Si boratuvvujek dal ællema muorast, mi gasko Ibmel paradias læ. Dam čikkujuvvum manast ožžuk si, ja si jukkek ællenia agjagest. Vuoi dadde, maggar nubbastus! Si læk stuora vai-ve čaða dokko boattam. Dego Paulus matte si cælkket: »Bargoi ja vaivi siste, davja igjägoccem siste, nælge ja goiko siste, davja borakættesvuoda siste, čoaskema ja alasvuoda siste. Mutto dal æi dieðe si, maid galggek cælkket Sin moraš orro dal, atte dat læi oad-ne, ja dat i boade sin ala sat goasse-ge.

Okta ucca nieidaš vællai okti jabmensængast. Su oedne læi sudnji muittalam, atte go son jabma, de bæs-sa son albmai Jesus lusa, ja go nieida jabmema čoaska dæno sisal algí loaidastes, su juolgek legje juo gal-mogoattam, de cælkka son ædnasis: »Mamma, mon oainam ovta čabba gavpuga, lègo dat alme?«

»Læ galle manašam,« vasteda ædne.

»Mon oainam ovta hærväs kruo-no, lègo dat mu?«

»Læ galle,« vasteda ædne.

»Mon oainam ovta čāda čuvggis olbma, son baitta dego bæivaš, lægo dat Jesus?«

»Læ galle,« vasteda ædne.

»Ædne bajed mu dal bajebuidi mon aigom vuolget,« celki nieida ja de rotti son hægast.

Lasetuvvu.

Kruvdno, mutto æi nastek.

Okta niekko, vai mi?

Vaibbam legjim saggarak mu bargostam ja ædnag morrašiguim bigjein mon oadđet. De dappatuval mudnji juoga ibmašid. Go mon dam sevdjis ija jaskadet vællajim mu sängam siste, oroi mu mielast dego okta engel čuogjeles jienain namati mu nama. Mu oadđemladuja oktamanost čuvgori dego buok særrademus bæivašest. Mon orrom dovdamen, atte juoga guoskaldatti mu, bovti mu bajas ja savkkali navt:

»Lika bajas ja čuovo mu!«

Mon dovddim ječam bajasbajevuvunen, ja moai guđine ædnama ja girdime aimo čāda muttom dinga vuostai, mi læi dego ucca čuovggaš. Moai bođime dam alnalaš hærvaska vuoda lagabuidi ja lagabuidi. Dat čuovgai su jaskes, buttes čuovgaines monno gæino alde. Mon im sattam ærago imaštallat ja oudošet dam jas-kadvuodast. Moai jođime alelassi vi-dasæbbo. Im mattam mon arvvedet, mi doalvoi nuft jottelet aimo čāda.

Ja de fuobmajim mon fakkista-ga, atte mu biktasak legje nubbastuv-vam. Mon guddim dal vilges biktasi. Moai ollime dal muttom gavpug ouddi, man seinek (muvrak) legje imašlažat gæčadet. Moai manaime portai čāda mak legje dakkujuvvum suonjardægje pæralest, ja de bođime moai gavpug balgai ala, mak baitte dego buttasæmus golle. Bæivaš ja manno æva galle baittam dobbe. Dak gavpug i darbašam sodno čuovga; dastgo Ibmel hærvaskuotta čuovgai dam siste, ja Jesus Kristus dat Ibmel labbes, læi dam čuovgas. Engelak vazzašegje balgai alde, ja liggosæmus musika devdi aimo su čuogjamines. Basse olbmuid garvvotuvvum vilges biktasi sisa šelgis kruvnoiguim oaive alde oidnim mon dobbe. Si legje dokko boattam buok ædnam guovloin. Sin sævest oidnim mon ædnagid,

gæid mon ædnam alde legje rakistam, ja buokak dak čoagganegje truono ouddi ja lavllo: »Labbes aivestassi læ gelbolaš vuostaivalddet buok gudne ja maidnooma.«

Mutto čabbasæmus buokain, maid mon oidnim, legje mu bæstam suo-njardægje muođok, ja go mon gæča-stagaidam jorggalegjim su vuostai, mojotalai son mudnji ladđat ja rakilažat. Mon luoittadim čibbidam ala ja rokkadallim sudnji.

De joerrali son must usteblaš jienain: »Gost læ du neste, dat mava-solaš gæđge, mi du kruvnost baittet galgaši? Gæča dai ala, guđek du birastattek, buokak si guddek kruvnoid, mak læk hervijuvvum čuvvis nastiguimi Juokke sielo oudast, maid si mu lusa læk dolvvom, læk si ož-žom ovta mavsolas gæđge sin kruvdnoi. Mon galle dieđam, atte don oskok mu ala ja læk must vuostaivalddam agalaš ællema; mutto neste vailo du kruvnost. Maidai dudnji lifči čab-bascëbbo oasse boattam, jos don ædnam alde lifčik soames sielo mudnji dolvvom. Du vagjolus lifči berrim čuovggat nuftgo šerres ja basse čuovgas dai æra albmai vagjolegji balga alde, mi agalaš vuoinjadtussi doalvvo. Don legjek buristsivdneduvvum valljogasat, damditi lifčik don berrim læt buristsivdnadussan maidai æraidi.«

Oainatus javkai mu čalmi ou-dast, jiedna maid javotuvai, ja mon vællajim dast imge orrom mastege diettemen. Go dasto vimag iđed čuovgagođi, gæčim mon birram ja imaš-tallim dam, maid legjim oaidnam ja gullam. Mon likkim bajas — ja čirrom — čirrom ilost, damditi go vela legjim ædnam alde. Must læi vela aigge čajetet mu oskom dagoidam ja evangelumbargo siste, vela sattim mon soames suddolažži muittalet Jesus Kristus rakisuoda birra, mi su baggi jabmemi. Vela sattim mon vaibbam sieloidi čujotet gæino albmai.

Mu siste læi dal jiedna, mi celki: »Dal ik galgga šat ællet dušše ječad diti, mutto šu diti, gute læjabman ja bajasčuožželam min buokai oudast.«

Lokke, lègo du kruvdno nasti-guim horvvijuvvum?

Bælddoluokka ja Stuorraide.

Lossaden șadda čiekčat

sæčagasa vuostai.

Muittali „Cammilla.“

Lasse 11ad nummari.

†

Grannak galle maidai dasa čoagganegje, mutto æi sattam maidege væke dakkat, si dušše oide daid ođđa duššadumid, mak fast manne Olaus bagjel.

Torkel ja dak ærak Bælddoluokast maidai čužžu ja ibmašin jerre ješaldesek: »Manditi fast daggar duššadubme?«

Likkotesvuotta læi galle stuores, mutto riektä guoratallujuvvum, lifči Olaus berrim ilost læt ja gittet dam oudast go i șaddani vel verrep, jos si lifči moadde minutta vela gukkeb oađđam, de lifči si buokak læmas jabmema oaffarak; mutto dal legje si buokak gagjujuvvum.

I læm vel oktage jurdašam vai-vaš olbma ala. Torkel læi dat vuostas, gutte jørari su birra; mutto i læm oktage oaidnam su, ja go Olaus muitali atte son læi lađost, de si arvvallegje, atte son fertte læt buollam; mutto Olaus dam i jakkain, sust legje su ječas jurddagak dam birra.

Go son muiči jievtaš gævatusa smakkoluora guorast, arvvaladdai son atte vaivašlatto læ dola cakketa bai-hai maysatallam diti, ja gal son morraš læ adnam ječas böestet.

Olaus muittali dasto daidi, guđek su birra čužžu jievtaš mænnodus ja daggo bokte bovti son fast grannai muittoi dam likkotes husman-bærraša olgussuppema, man birra ovta aige nuft ollo læi sardnujuvvum. Jakketatte læ, atte Olaus jes dam mænnodus burist muiči, ja vaiko son galle i lifči dattom, ferti son almake guorraset, atte dat læi vanhur-skessuoda gietta, mi dal læi su gidda doppim.

Vaivan Olaus rieppo, son læi gukka gæčalam čiekčat sæčagasa vuostai, mutto gæča, Hærra mati al-maken čajetet sudnji, atte dat i væketam, ja dal i læm šat farga mikkege, maina son lifči mattam vuostaičuožžot. Mi læi dal dat ješvaldalaš Stuorraide? Mi læi dal baccam dam stuora obmudagast, mast son lavi čævla-stallat? Gost læi dal dat stuora čabba baikke dai ollo husmanædnami-

ke vakkost garvejek dak 4,300,000. Dušše Johan Fabers fabrikka garve ovta million blyanta juokke vakkost.

Turkalažak

læk fast alggam sin boares giettaduojesek sorbmit kristalaš armealažai, erinoamašet nissonid ja manaid.

Europa stuora famok diettalassi dalge nuftgo ouddal dam duddok gæččat.

Fredrikstad

gavpugest læ lëmaš stuora buolle. Okta fabrikka, Bjørneby bruvka læ buollam 600,000 kr. oudast.

Soatte.

Ei ibmer ješgutteg guoimesek.

Okta bæggalmas ruošalaš ċalle soađe birra muittala, atte dak aednag soaltaak, mak læk čoggjuvvum dam vi-des Ruosarika birra aei ibmer office-rai komando, erinomašet dak office-rak, guđek læk boattam Petersborgast ja daina birrasin aei ibmerduvvu ol-lenge kosakarin.

Port Arthur birrasin læ lëmaš soatte bæivalažat, moft læs mannam dam oei dieđe. Dille Port Arhurest i galga lët bahage. Muttomak arv-alek, atte dobbe galgga lët borramus golma jakkai.

Ruoša kæisar læ gieskad ožžom barne, dak 4 mana, mak sust ouddal læk lëmaš læk buokak lëmaš nie-dak.

Dat poasta maid Ruošalažak valdde dam tuiskalaš poastadampast »Prinz Heinrichast«, læ dal buktujuvvum Nagasaki Japani ja dobbe læ čadageččujuvvum engelas, tuiska ja franska konsulast. Si gavdne, atte aednag rekromanderijuvvum ja æra brævak vailo.

Dat darolas bladđe »Avisen« ċalla soađe birra navt:

Fasten orro čajetceme dego gukkes aiggai i lifci mikkege dapanuvvam soattebaikest.

Manditi Japenesalažak ajatallek boattemest daina nuftgoččujuvvum oaiivveslagain i læk buorre diettet. Port Arthur birrasin sottujuvvu bæivalažat, ja Japenesalažak vuittek ale-lassi æneb ja ceneb kanonaid, mutto oainos læ, atte ladne læ nanos ja Ruossa ibmerda soattat. Vakko dast

ouddal legje juo Japenesalažak nuft lakka Port Arthur atte si gavpug bagjel baččalegje skipai ala havnast, damditi aei duostam ruošalaš skipak šat gukkeb havnast, orrot ja damditi sadde guokte stuora märrasoade.

Go dak ruošalaš soatteskipak aei duostam gukkeb Port Arthur havnast orrot ferttijegje dat dam mañemus gæččalusa dakkat ječasek ovtastattet daid ruošalaš soatteskipaiguim, mak legje Vladivostokast.

Arad iđedest bajedegje dak soat-teskipak Port Arhurest ankora ja bigje kursa appai, dak legje dalle 6 ſlagaskipa, 5 krydsera ja 8 torpedodampa.

Dat buoremus daina ruošalaš krydserin, »Bajan« dæivai havnast ol-gusmanadedines ovta miua ala ja fertti damditi jorggalet fast hamani stuora vahagin.

Japenesalažai flaata læ dalle gukken abest. Muttom krydserak ai-to oidnugjegje, mutto ſlagaskipak ja dak stuoremus krydserak legje nuft gukken abest atte aei oidnum, dak gaddemusak almaken fuobmajegje Ruoša soatteskipaid ja dak signalise-rijegje daidi, mak legje favlelin, ja si algge doarredet Ruoša.

Go rekenastujuvvujek dušše ſla-gaskipak ja dak mađohas stuora panderskipak læ fabmo ovta mađe guktai belin.

Ruošalažain legje 24 gappalaga 30 centimeter kanonak ja 75 gappa-laga 15 centimeter kanonak, ja Japenesalažain legje 18 gappalaga 30 cm. kanonak ja 16 gappalaga 20 cm. ja 76 gappalaga 15 cm. kanonak. Mutto jos krydserak rekenastujuvvujek mielde, de gartta fabmo sagga stuoreb Japenesalažai bællai.

Dam märrasoade, mi dast šad-dai tapi Ruoša fastet. Ješ admiral-skipa »Cesarewitsj« illastuvvui nuft fastet, atte dat fertti daina æra Ruoša soatteskipain guđđujuvvut, ja dat oaivvamuš admirals, Vithøft, sorbmi-juvvui. Dat skipa ja moadde krydse-ra gagjujuvvujegje Tsintai, mi gulla Tuiskariki. Krydser »Askold« ja muttom ucceb dampak botte Shanghai, ja dobbe valddujuvvujegje værjok e-rit. 4 ſlagaskipa ja muttom smave-bak botte Port Arthuri.

Gosa dat guđđad ſlagaskipa læža joavddam, dam aei dieđe. Okta ruošalaš torpedoduššadægje, »Resjitelni,«

šaddai maŋnel go dat 24 dimo legje vassam, mi læ dat mærreduvvum aig-ge soattevaš famoi soatteskipaidi orrot rafhalaš aednam mærast, valddujuv-vut Japenesalažain kinesalaš havni.

Ruošalažak čurvuk dal, atte Japenesalaš læ soattelaga vuostai männodam; mutto Japenesalažak vuostainaggijek dam. Sæmma aige-legje maidai dak ruošalaš soatteskipak, mak legje Vladivostokast lakka-nam nubbe guovlost, ja dal vimagožoi dak japenesalaš admiral Kamimura soattagoattet su dam aige rag-jai oainemættom vašalažaines. Dat rido čuožoi Koreanuorest.

Maidai dast manai hæjot Ruošalažaiguim. Krydser »Rurik« bačču-juvvui nuft atte vuojoi, ja dak æra soatteskipak ferttijegje bataret ruoktot Vladivostokki garraset vahagattujuvvum, æige si sattam gagjot olbmuid dam vuogjo soatteskipast. Japenesalažak alge dasto gagjombargo, ja si gagjo 600 Ruoša. Dat læ čabba dakko Japenesalažain. Mi mittep galle dam fastes männodusa Ruošast dallego son vuogjodi japenesalaš suvdendampaid ja duhati mielde Japenesalaš soaltati difti hævvanet.

Dat mañemus soattetelegramma, mi læ min ragjai ollim, ouddalgo dat nummar prentijuvvui, muittala, atte dal læ Japenesalaš duottavuođast alggam Port Arthur stoar-medet.

Dærvnođai

samidi sadde okta studenta Krüftianiaست، namas son i suova muittalet, vissa son læ okta stud. theol, gutte, jos sust ællembeivek læk, gærde šadda occat pappa-ammatu Same-ædnamest. Son lokka ječas ollo arvost ad-net samid.

Gielpapappa

G. Tandberg Lagesvuonast, gutte læ burist dovdos samidi, oidnu dal occamen aldses Stjordala kappelanammata lakka Troandema.

Oabmedikšomskuvlla

algga fastain 14ad oktober Nyborgast Varja-gest.

Mærkešuvvum dorskek.

Oažžom diti diettet, gosa dorske vagjola mærast, le guollebivddemstivretus mærka-šam arvad dorskid, ja luottam fast meri madden Norgast. Mærkka læ 4 centimeter gukkosaš silbastræng, mi læ bigjuvvum guole nirri. Juokkehaš, gutte heive goddet daggar mærkašuvvum dorske, galgga saddet mærka assistenti Knut Dahl, Risør. Juokke sisasaddijuvvum mærka oudast maksujuvvu 2 kruvna.

»Nuorttanaste« ċalle, pretejægje ja olgusade læ G. F. Lund, Sigerfjord, Vesteraalen.